GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumines'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxe timbrale a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 81 **Brasiovu 2 Decembre 20 Novembre** **1875.**

Baseric'a romanésca in lupt'a cu reformatiunea.

(Fragmentu historicu cititu in sied. societatei acad. romane din 12/24 Sept. a. c.)

(U r m a r e).

Care a fostu starea bisericei romanesci preste totu dela reformatiune incóce, si care a celei din Daci'a superióre? Insinte de a ne ocupa de propagandele protestantiloru, ar' merita se cercetamu de aprópe conditiunile intru care s'au aflatu baseric'a orthodoxa a poporului romanescu in secolulu alu 16-lea; dara la partea prima a intrebarei acesteia vomu lasá cá se respundia acei demni membri si clerului, alu caroru studiu de professiune este Histori'a nóstra eclesiastica. La partea a dóu'a respunsera si pana acilea cá de 60 de ani incóce acei barbati infatigabili, cari -si petrecura vietí'a intru adunare de documente nu numai pentru histori'a nationale si politica, ci si pentru cea basericésca incependu dela cunoscutii triumviri nemuritori, pana la cei din tempurile nóstre, vii si repausati, precum Dr. Vasilie Popu, A. Tr. Laurianu, metropolitulu Andreiu Siaguna, canonicu lu Tim. Ciparíu, professoriulu Ioanu Moldovanu si altii, cari au adunatu unu numeru considerabile de documente authentice pentru acesta periodu alu historiei nóstre, multe cu totulu necunoscute pana acilea, altele érasi devenite fórte rare. Déra din tóte, cele mai pretióse publicatiuni relative la periodulu acesta se afla in collectiunea „Acte si fragmente historice basericesci de Tim. Ciparíu, 1855," cumu si in scrierea sa periodica „Archivu pentru filologia si historia," incependu dela 1 Ian. 1867 pana la Oct. 1870/1. Candu aceste publicatiuni historice ar' fi cunoscute in cercuri mai largi ale societatiei nóstre romanesci, atunci eu m'asiu fi potutu dispensá prea usioru dela acésta incercare a mea; asiá inse am credintu, cá nu va fi tocma de prisosu a dissertá cate-ceva si in laintrulu acestei societati erudite despre acelea influintie ale reformatiunei religiése in baseric'a romanésca din Daci'a superióre, care apoi au decisu chiaru asupr'a destineloru natiunei in acea parte a patriei romane pe 150 si respective pe 300 de ani inainte. Acelea influintie au provocatu lupte intre ideile reformatoriloru si intre doctrinele primitive ale basericei orientale, inse asia, ca resultatele loru au fostu mai totu-deaun'a funeste pentru acésta si pentru natiunea nóstra.

II. Propagand'a protestantiloru intre romani dela Ioanu Zapolya pana la Michaiu. 1540—1601.

Am premissu mai susu, ca sectatorii celoru doue confessiuni protestante vedendu-se desbinati cu totulu de catra baseric'a cea mare apuséna, au trecutu in offensiva, si ca fia-care din ele s'a cercatu a'si asecura, pe langa unitatea nationale, totu odata si dominatiunea basericésca. Religiunea r. catholica devenise óresi-cumu vasal'a loru. Déra, in rapedele progressu ce facusera le mai stá in drumu baseric'a gr. resariténa, la care tienea maioritatea preponderanta a populatiunei, adeca romanii. Atunci reformatii protestanti concepura unulu din planurile cele mai cutediatórie, adeca de a sparge prin tóte institutiunile basericei resaritene, si a face pe toti romanii cá se adópte doctrinele calviniane. Precumu turcii si arabii, asia si maghiarii calviniani incepura propagand'a loru mai antaiu in familiile romanesci aristocratice, si precumu se va vedé din documentele ce se voru cita indata, camu in 25 de ani dela consolidarea reformatiunei in Transilvani'a, le-a si successu a calvini nu numai pe cele mai multe familii nobili fruntasie a le romaniloru, ci si pe una parte din poporu.

Protestantii adoptasera maxim'a care tienea, ca domnulu tierei este domnu si alu religiunei, séu cumu se dicea latinesce: Cujus est regio, illius est etiam religio. Petru Bod, eruditulu parochu ungurescu in comun'a Ighiiu din tienutulu cetatiei Alb'a-Iuli'a, scrisese in prim'a diumetate din sec. alu 18-lea intre altele multe si una scurta istoria a romaniloru locuitori in Transilvani'a.[1]) Venerabilele nostru colegu dn. Ciparíu, care possede manuscriptele acelui, in Archivulu seu Nr. 33 din a. 1870 publica din acea historia capu I. „Despre unirea valachiloru cu Reformatii." Aci P. Bod premittendu susu atensulu principiu sustiene si elu permitiós'a doctrina, dupa care domnulu ori-carei tieri ar fi obligatu se dispuna nu numai de afacerile externe ale acesteia, ci si de credenti'a religiósa a locuitoriloru. Spre a proba ca acea doctrina era in adeveru si applicata la credenti'a religiósa a Romaniloru, elu citédia cuventele unui articlu de lege alu dietei transilvane care se tienuse la Sibiiu in 13 Decembre 1566, in care cei adunati acolo, adeca aristocrati calvini si patricianii sasi, decidu in unanimitate, ca religiunea vechia este idololatria, inimica virtutiloru divine, care trebue exterminata, mai virtosu dela Valachi, si caroru preoti orbi ducu pe orbi, si ca atatu pe sene, catu si pe meserulu poporu l'au aruncatu in corse.[2]) Asia déra libertatea conscientiei proclamata la inceputulu reformatiunei de catra auctorii ei din Germani'a si Helveti'a, fù calcata de nou de catra assecilii sei in Transilvani'a Banatu si Ungari'a. Cu alte cuvente: reformatorii au fostu totu asia de intoleranti si fanatici, cá si catholicii, ceea ce se va cunósce si mai luminatu din descrierea portarei loru ulteriore catra baseric'a romaniloru.

Prin doi art de lege ai dietei dela Sibiiu, din 30 Novembre 1566 se comite popiloru reformati cá se'si intenda propagand'a loru mai virtosu printre poporulu romanescu; éra acei romani carii s'aru opune la doctrinele calvinesci, se stè la disputa religiósa cu episcopulu Georgie alu calviniloru, si, déca totu nu aru volí se lapede doctrinele basericei resaritene si se adópte calvini'a, se fia exilati din tiéra, episcopi, preoti, calugari, ori-cati voru fi (Art. 36 et 37).

Diet'a tienuta la Turd'a in an. 1568 decretase, cá principele se pedepséca pe toti romanii cati nu se supunu episcopiului celui calvinescu datu loru.[3])

Din dilele principelui Christoforu Bathori avemu unu altu articlu de lege alu dietei din 16 Aprile 1577, alu carui coprinsu este, dupa a mea opiniune, demnu de tóta attentiunea historiografiloru nostri. In acea lege se spune limpede ca pana in acea epoca trecusera fórte multi (plurimi) romani dela religiunea grecésca la cea calviniana reformata, din causa, ca cuventulu lui Ddieu li se predicá in limb'a loru, incatu acumu acea parte a poporului romanescu avea episcopu (superintendens) propriu calvinescu; si fiendu-ca episcopulu de atunci alu romaniloru calviniti morise, diet'a decretá cá se li se dè voia a'si alege unu altu episcopu calvinescu, din sinulu loru, sub a carui conducere si predicatiuni doctrinele calviniane se póta face progresse si mai mari la poporulu romanescu.[4])

Pe catu tempu reformatii fusesera strimtorati de poterea imperatului Romaniloru, cutediarea si fanatismulu loru a trebuitu se se mai astempere; dupa aceea inse proselitismulu calvinescu nu a mai cunoscutu nici unu competu, nici margine. Acei ómeni inse au si sciutu se'si usioredie actiunea loru facia cu baseric'a res. a romaniloru. Aristocratii'a de ambele nationalitati maghiara si romana, din Transilvani'a si partile adnexe, prin adoptarea dogmeloru calvinesci si a ritului helvetianu se contopí intr'unu corpu mai solidariu decatu fusese elu insinte de acea, pre catu tempu familiile aristocratice era legate intre se-nesi numai cu privilegiulu feudalis mului si prin unu numeru óre-care de casatorii. Potestatea legislativa cu tóta administratiunea si cu afacerile politice ale tierei era de multu pusa exclusiv in manile privilegiatiloru, cá in cele mai multe staturi ale Europei. Protectiunea tarcésca sub care stá si Transilvani'a, nu'i gená intru nimicu pe terrenulu religiosu. Ide'a ce le-a venitu de a cauta individi catu se potea mai multi cunoscatori de limb'a romana, si totu-odata initiati in doctrinele calvinesci, a produsu resultate cu atatu mai stralucite pentru calvini si ruinatórie pentru baseric'a romanésca, cu catu asupra poporului romanescu preste totu cadiuse blastemulu milenariu, cá se nu póta afla mai nimicu despre lucrurile divine in limb'a sa materna. Reformatii se sciura folosí minunatu de errórea piramidale a Basericei celei mari anatolice, care nu a ingrigitu, cá de exemplu pe unu poporu asia de numerosu, precumu au fostu si daco-romanii, se'lu indemne si se'lu ajute a introduce in baserica limb'a nationale. Eclesi'a anatolica a tienutu numai la limb'a elina din primii secoli ai christianismului, cumu a tienutu si eclesi'a occidentale la cea latina. Introducerea limbei antice slave in officiulu divinu la catera popóra de nationalitate slava a fostu exceptiune dela regula. Reformatiunea venindu a disu poporaloru christiane: Voliescu cá fia-care poporu se asculte si se invetie lucrurile divine dogmatice si morali, in limb'a sa materna. Plecandu de acilea, calvinianii din Transilvani'a sciura se dica romaniloru: Clericii greci si slavi ve vorbescu voue in limb'a loru, pentru-cá se nu'i intielegeti; si se temu se ve spuna voue adeverurile evangelice in limb'a vóstra. Veniti in basericele nóstre, cá se'lu auditi dela noi. Aduce-ti-ve pe filii vostri in scólele nóstre, cá se-i invetiamu carte latinésca si ungurésca, dupa care se fia in stare de a ve face si si carti in limb'a vóstra vlacha.

Acele invitari tramise de catra reformati la adress'a romaniloru, au fostu audite de acestia si in parte satisfacute cu atatu mai virtosu, ca prin volburósele agitatiuni religióse ale aceloru tempuri se desteptase si in pepturile romaniloru interessulu si curiositatea, cá se afle si ei despre ceea ce se agitá in lume si chiaru in patri'a loru. Clerulu seculariu si monasticu alu romaniloru se incercá cu adeveratu in mai multe moduri, cá se impedece ori-ce comuniune cu heterodoxii, precumu se incercase inainte de aceea seculi intregi de a o impedeca cu catholicii apuseni. De un'a parte inse midiulócele, cu care lucrá clerulu romanescu, era mai multu numai spirituali, séu mai bene rituali, externe, mai totu negative, adesea reu alese, une-ori cu totulu naive, pentru-ca le lipsia poterea datatória de viétia, adeca scienti'a in limb'a nationale; éra de alt'a potestatea legislativa a tierei compusa numai din heterodoxi, dupa ce si inainte de acesa confiscase destule averi monastiresci, in diet'a generale tienuta la cetatea Medeasiu in Dec. 1588 pe langa-ce de-

---

[1]) Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium Historia etc. Auctore Petro Bod de Felsö Csernáton, verbi divini minister (Manuscriptu).

[2]) Cuventele acelei legi: Idololatria virtutibus divinis inimica eradicetur: praecipue vero Valachos, quorum ductores coeci coecos ducunt, atque tam se, quam miseram plebem in foveam deduxerunt.

[3]) Vedi I. M. Moldovanu in Archivu Nr. 11 p. 224.

[4]) Textulu acestei legi se afla pe la scriitori ungurese si latinesce; aici ilu dete dn. Ciparíu dupa P. Bodu asia: „Quoniam de plebe valachica sunt plurimi, quos Dominus Deus radiis veritatis illuminavit, a professione graeca recesserunt, et verbum Dei propria ipsorum lingva praedicatum audiunt, quorum superintendens jam defunctus est. Decrevimus igitur, ut ex se ipsis eligant Superintendentem, ne vivi Dei inter illos verbi praedicatio cesset, imo vero progressum habeat."

Sub cuventulu lui Ddieu ei intielegea numai doctrinele calvinesci; in legi si in alte acte publice numai confessiunea calviniloru se titulá Orthodoxa, tóte altele in ochii loru trecea de heterodoxe.

creta mesuri aspre in contra catholiciloru apuseni si exila pe iesuiti din tiéra, se intórse si asupra basericeï orthodoxe romanesci cu art. 13 de lege, prin care confirma de nou tóte legile tiranice aduse in contra ei, si mai adauge, cá de aci inainte „episcopii de ritulu grecescu se nu cutedie a face visitatiuni canonice prin tiéra fara scirea si permissiunea patroniloru, adeca a domniloru feudali.“ Din acea di mitropolitulu si episcopii romanesci fusera pusi in imposibilitate de a se mai apropia de fiii loru spirituali si a'i apara de doctrinele calviniane. (Va urmá.)

De sub Buceciu in Novembre 1875.

Cine d'intre noi nu -si va fi pusu vreodata intrebarea: óre de unde si cumu vine, ca poporulu romanu de dincóce de Carpati, care dela 1848, adeca, dela emancipar'ea tieranului plugariu de sub jugulu legiloru feudalistice incóce, cu tóte pedecele intempinate pe calea desvoltarii sale culturali, a creatu atatea institute de instructiune numai din poterile sale proprie, tocma in ramulu promoverii sciintieloru agricole nu póte aretá astadi vre-o porunéla, cumu se dice, de Dómne ajuta? (pentru ca crescerea a catorva teneri in scóle straine agronomice nu se póte considerá de vre unu resultatu.—)

Causele suntu multe si diferite. Cea mai principala este, ca noi nu ne potemu imaginá instructiune agronomica altufeliu, decatu in gradulu ei celu mai supremu. Noi cugetamu adeca, ca fora scoli agronomice perfecte, indiestrate cu cabinete de instrumente si preparate chemice si phisicali, cu colectiune de instrumente geometrice si agronomice dupa modelele cele mai artificióse si complicate, fara herbarii, fara minerale pentru studiulu geologicu, fara apoteca cu medicamente veterinarie, fara biblioteca cu carti de specialitate si alte lucruri trebuintióse si scumpe nu se póte face nici unu pasu inainte la promorerea sciintieloru agronomice. Dreptu ca cu catera esceptiuni, (cumu spre esemplu metropoli'a bucovinéna, episcopi'a oradana si incatu-va si metropoli'a blasiana, cari sufulcanduse cu energia ar' poté infiintá si asiá ceva macaru in dimensiuni mai modeste, —) pentru creatiunea unoru atari scóle agronomice perfecte ne lipsescu mediulócele pecuniarie.

Si totusi nu este bine a neglige acestu ramu de cultura acceptandu tempuri, in cari poporulu romanu din Austro-Ungari'a nu va fi „apesatu la parete“ si desvoltarea s'a culturale nu va mai fi privita cá unu periculu pentru statu, cá acumu. —

Apoi scóla agronomica creata de statu la Clusiu pentru limb'a maghiara, si cele trei asesci la Mediasiu, Bistritia si Brasiovu pentru limb'a germana suntu asia de marginite, incatu nu ajungu nice pentru trebuintiele aceloru popóra favorisate de statu. Facia de aceste scóle -ti aduci aminte de cuvintele Ecaterinei II cu respectu la scólele inalte create de ea in Russi'a: ca adeca suntu menite mai multu spre a le aratá Europei, decatu spre a fi frecuentate de multi muscali. — Cine din tenerii romani va avé norocu, de a fi fune de corabia ce póte intrá in urechile aculoi, se intre, — ne vomu manifestá placerea, vediendu si romani studiendu in ele. —

Dincolo in Romani'a aseminea s'au creatu catera scóle agronomice perfecte. Cine are destula merinde de a poté subsiste in tempulu cursuriloru acolo, si va fi fericitu a primi pasportu, acela póte studié agronomi'a in limb'a propria. —

Toti acestia inse voru remané in mediuloculu unui poporu de trei milióne de romani austro-ungari, cá nesce picature de apa, aruncate in oceanulu atlanticu. —

Se apucamu deci lucrulu de altu capetu.

Noi scimu, ca agronomi'a s'a propagata si s'a inaltiatu la unu gradu de perfectiune considerabilu in mediuloculu popóraloru civilisate pe bassa esperiintieloru adunate in tempu de sute de ani, fara intemeliarea de scóle agronomice perfecte dupa modelulu celoru de astadi, si fara incopciarea atatoru sciintie auxiliarie economiei de campu si de gradina. —

Cunóscemu si acelu adeveru, ca in tierile impopulate desu, ori in acele, cari se afla in regiuni climatice mastere, esperiintiele chemico-geologice din tempurile mai nóua, se generalisadia mai curundu, decatu in tieri cu populatiune mai subtire, ori ajutorite de o clima mai fertila. — Unu economu de campu ori de gradina dancesu, englesu ori din Germani'a de nordu, care spre producerea unei cantitati de frupte nobile din unu petecu de pamentu óre-care este omu perdutu, déca nu va ogorí de 3 ori, va mesteca pamentulu cu compositiuni incalditóre si ingrasitóre, va intrebuintiá estirpatori pentru maracinele climatice si altele. Acelu economu straplantatu in Itali'a, pe pustele Panoniei ori pe siesurile Romaniei va produce mai mare cantitate de frupte nobile de pe analogu petecu de pamentu cu mai pucine preparate artificiósa, si arendu a cultivá pamentu multu va intrebuintiá acele preparate numai la alu 3-lea 4-lea anu de a rondulu pe acela-si petecu de pamentu.

Déca elu ar' intrebuintiá aici tóte acele compositori auxiliarie, si in acesasi cantitate, ce trebue se le intrebuintiedia acolo, nu ar' secerá nemicu. Pentru aceea vedemu agronomi absolviti din scóle agronomice nordice, facundu fiasco cu incercarile si esperimentatiunile loru economice in alte regiuni climatice.

Totu respectulu de sciintiele auxiliarie la economi'a de campu si prin urmare si de institutele, in cari se agonisescu acele sciintie; pana ce inse vomu fi si noi in positiune de a creá scoli agronomice perfecte, se ne incercamu a promové sciintiele agronomice, cumu amu dice nediplomisate in mediuloculu poporului nostru. —

Acestu scopu se póte ajunge prin acea parte a inteligintii nóstre, care sta in necurmatu contactu cu poporulu rurale. —

Esistu in limb'a italiana, francesa si germana carti agronomice scrise dupa esperiintiele ce s'au adunatu in regiuni climatice, analoge climei nóstre din diferitele parti ale Daciei, si inca instructive si practice. — Déca din acele carti s'ar' culege si compune intr'unu opu prin o mana chiamata si esperta a unui economu practicu, totu ce se socóte mai folositoriu, si s'ar' aduce in unu sistemu didacticu, apoi déca acelu opu nu numai s'ar' dá in man'a tuturoru parochiloru din comunele rurali, ci si notariloru, docentiloru si altoru carturari ce petrecu intre poporulu rurale si se ocupa mai multu ori mai pucinu cu economi'a de campu, negresitu, ca ar' fi unu pasu inainte pe calea culturei agronomice.

Apoi déca la tóte seminariele, preparandiele, scólele normali (si cele comunali unde se afla mai bune) din acelu opu s'ar' tiené prelegeri formali cu intentiunea de a desceptá in tenerime gustu si iubire spre acestu ramu alu diligintiei omenesci, pe catu de poeticu si nobilu, pe atatu de folositoriu in mediuloculu unui poporu, a carui cea mai mare parte subsiste din cultur'a pamentului, — amu vedé cu multu mai mare numeru de teneri, cari se pregatescu pentru ocuparea de atari officii clericali ori comunali, mergundu la scólele agronomice spre a-si indeplini cunoscintiele deja agonisite in acésta specialitate, éra restulu ar' lati intre poporu macaru atatu catu scie elu.

Aceste tóte s'ar' poté efeptui cu spese relativu fórte modeste. — Óre spre esemplu academi'a scientifica romana nu ar' poté oferí unu premiu pentru compunerea unei atari carti? Óre den'a, si celelalte asociatiuni cu vocatiunea de a promové cultur'a poporului romanu, apoi prelatii romani din fruntea instructiunei publice, nu ar' poté rumpe in totu anulu ceva din veniturile respective spre a pune banii la olalta cá contributiuni rurali la tiparirea unui numeru corespundiatoriu de exemplarie, din cari apoi fia-care ar' luá in proportiune cu sum'a oferita spre intrebuintiare in respectivele loru sfere de activitate? — Ori dóra este lipsa si in acésta directiune de cate si mai cate formalitati, aprobari si autorisatiuni?

Cine a autorisatu spre esemplu pe luteranii din Ungari'a si Transilvani'a a intrá in relatiuni intime culturali cu tóte univeraitatile, academiele si asociatiunile luterane din Germani'a? Nimene! Ei esercitéza unu dreptu innascutu, fara a fi pusu acestu dreptu la discusiuni diplomatice. Associatiunea „Gustav Adolf Verein“ a carui protectore oficiale este imperatorele Germaniei, imparte in Austro-Ungari'a, in Romani'a, chiaru si in Franci'a si Itali'a sute mii de taleri cá ajutorinti culturali pe totu anulu, fara autorisatiuni, fara formalitati si fara certe internationali. Certele internationali se producu si prin pré mare timiditate, nu numai prin violintia. —

Pana ce noi spre esemplu ne feriamu de epitetulu „dacoromani“ pana atunci altii ne injurá si ne insultá cu dinsulu, astadi candu amu perdutu acea timiditate si-lu privimu cá un'a calitate etnografica competinta nationalitatii nóstre se feresca ei de alu esprime. —

Se ne folosimu deci in affaceri culturali si nationali de acele drepturi, de cari vedemu, ca se folosescu alti membri ai statului, nice mai multu, nice mai pucinu. Si déca cineva ne va interdice, se ne provocamu la esemplele diunsintea ochiloru nostri.

Asia noi romanii din Austro-Ungari'a vomu intrá din ce in ce in contactu de interese culturali mai intimu cu elementulu romanu din totu ostulu si vestulu Europei, ne vomu poté folosí de progressele lui in favórea progressului nostru, si vomu satisface si jupanesei „Kronstädter Zeitung“ in calitatea ei de veghiatoriu voluntaria „über das gesetzlich Zulässige“ ..... peste romani; unu rolu luatu de dins'a, dór' pentru-cá prin apucature de aceste, fundulu regescu se fia crutiatu de arondare.—

A mai fostu asia, dice Rabbi Achib'a. —

Brasiovu 30 Novembre st. n. 1875.

Fratii siamesi, adeca domnii din Vien'a si cei din Budapest'a se sfadescu de nou, si se pare ca acésta sfada a loru este de asta-data de o natura catu se póte de seriósa. Pana acum s'au mai gadilitu si chiaru ghioliditu ei cate-odata, facundu pe lume se créda, ca ei numai din prea multa dragoste reciproca se iau din candu in candu in colti si se spurca incatu se nu-i iai din gunoiu, astadi inse o nevoia mare trebue ca i-a ajunsu, deórace au inceputu a se amenintiá cu desfacere séu rumpere unulu de catra altulu, fora cá se mai considere, ca acésta operatiune fortiata póte se casuneze mórtea la amendoi. Ei suntu asiá de strinsu associati, séu mai nimeritu dicundu, suntu asiá de aprópe legati unulu de altulu, incatu cu greu póte se duca unulu vr'o bucatura buna la gura, cá se nu-lu véda celalaltu, pentru aceea ei, vrendu nevrendu, a trebuitu se ajunga in stadiulu de capacitare reciproca, urmandu proverbiului „care e mai tare, acel'a e mai mare,“ cu tóte ca acestu proverbiu pare a se fi nascutu pre tempulu, candu dreptulu pumnului erá in vigóre si in flóre.

Si pentru ce se sfadescu ei óre? — De buna sama nu de lana caprina, nice de umbr'a magariului, ci de cause ce se dicu a fi vitali, cause de esistintia pentru unulu cá si pentru altulu. Si aceste cause suntu de a se afiá in conventiunile comerciali si vamali, pe cari monarchi'a austro-ungaresca le-a inchiatu séu are de cugetu a le inchiá cu poterile esterne. Cele mai multe din aceste conventiuni s'au inchiatu deja in anulu impacatiunii dualiste 1867 pe unu periodu de tempu de diece ani. — Momentulu pentru reinnoirea conventiuniloru vamali si comerciali inchiate cu Angli'a, Itali'a s. a. este deja tare aprópe, prin urmare este tempulu supremu, cá Austri'a, cá monarchia, se anuncie conventiunile vechi, spre a deschide drumulu negotiatiuniloru pentru inchiarea nóueloru con-

ventiuni. — D'ocamdata domnii dualisti se cérta si balacarescu numai pentru conventiunea suplementaria inchiata cu guvernulu anglesu. Nemtii voiescu a pune pre venitoriu o vama mai mare pe productele esterne, cá prin acésta mesura se spere comerciulu si industri'a interna de stricatiós'a concurintia, ce li se face de catra producatorii si mai vertosu de catra fabricantii esterni, adeca si voru se introduca sistemulu vamalu de aperare séu prohibitiune. Ungurii inse sustienu, ca déca se va introduce acestu sistemu, atunci pre langa alte desavantagie, ce provinu de aici pentru statulu ungurescu, mai resulta inca si acea fatala impregnarare, ca industri'a si comerciulu maghiaru voru cadé cu totulu totu in ghiarele fabricantiloru si speculantiloru din cealalta parte a monarchiei, si prin acést'a nu numai ca se va impedecá in desvoltarea sa ulteriora, ci se va omori cu deseversire. —

Inse precandu o parte a membriloru guvernului din Vien'a, apoi maioritatea absoluta a senatului imperialu si in fine poporatiunea intréga din cealalta parte a monarchiei austriace ceru cu insistintia, a se introduce pre venitoriu sistemulu vamalu de prohibitiune, pre atunci ungurii cu micu cu mare dechiara, ca indata ce nemtii voru anunciá conventiunea cu Anglí'a spre a urcá pre venitoriu vam'a la fruntarie, atunci si dinsii voru anunciá conventiunea comerciale si vamale ce o au cu nemtii cislaitani, voru nimici apoi legaturile de pana acum, prin cari se sustienú territoriulu vamalu comunu, in fine voru pune si dinsii la fruntariele loru vama pre articlii de comerciu si industria, cari voru avé se se tréca riulu Lait'a in Ungari'a, cá astfeliu pre de o parte se scutésca si comerciulu si industri'a indigena, spre a nu fi cu totulu suprimata de catra fabricantii straini, éra pe de alta parte se mai si profiteze ceva pentru vistieri'a publica.

Din tóte aceste se vede, ca acésta causa de controversa póte se devina fórte acuta si acést'a cu atatu mai vertosu, fiindu ca totu in tempulu acest'a are de a se reinnoi si pactulu dualisticu, unde inca sunt de a se mai face nisce modificari, cari potu se incurce itiele asiá de tare, incatu numai unu taisiu, cá celu ce a descurcatu si nodulu gordianu, se le mai póta descurcá.

Pentru mai bun'a marcare a situatiunii damu locu aici numai la unele espectoratiuni ale organului d-lui Tisza, adeca ale diariului „Ellenör", care dice intre altele: „Noi amu mersu pana la limitele possibilitatii, inse ce folosu, deórace Ungari'a numai asiá póte asteptá recunoscintia si protectiune din partea domniloru din Vien'a, déca se va da legata si nu va mai tiené la interessele si aspiratiunile sale. Guvernulu maghiaru a facutu in cau's'a vamale totu ce póte se faca unu aliatu sinceru. Elu a tacutu, candu devastarea si jefuirea Ungariei dela Aussee pana la Reichenberg i s'a presentatu cá unu postulatu, fora de care armat'a luptatoriloru pentru sistemulu vamalu de prohibitiune ar fi alungatu guvernulu si ar fi sfaramatu coron'a. Elu a tacutu, pentru ca n'a voitu se inmultiésca necasurile guvernului de Vien'a, care suferiá sub pressiunea unei „opiniuni publice" nebune si nerusinate. Inse guvernulu de Vien'a a lasatu pe publicu se i se suia in capu si se aduca lucrulu pana acolo, de unde numai unu pasiu mai este pana la total'a rumpere cu Ungari'a in cau's'a conventiunii vamali, ca-ci in urm'a urmeloru guvernulu maghiaru silitu fiindu de guvernulu de Vien'a a trebuitu se dechiare ca indata ce va anunciá conventiunea cu Anglí'a, se sasia ca prin acestu faptu se anuncia si conventiunea vamale dintre ambele parti ale monarchiei." Acésta este situatiunea.

— In urm'a urmeloru vomu se notificamu in scurte cuvinte, ca in camer'a Ungariei se continua in ruptulu capului desbaterea speciale a bugetului si se crede, ca in cateva dile bugetulu va fi deberatu. Modificatiuni nu se potu asteptá, pentru ca Tisz'a li-a spus'o categoricu mameluciloru sei „sic vollo, sic jubeo".

Cuventulu de tronu

alu Domnitoriului Romaniei la deschiderea sessiunei ordinarie a corpuriloru legiuitórie tienuta in 15 Novembre 1875.

„Domniloru Senatori,

Domniloru Deputati,

Amu venitu cu cea mai mare placere in midiuloculu d-vóstre pentru a deschide sesiunea ordinaria a corpuriloru legiuitórie.

Dupa-ce, prin legile si resursele votate in legislatur'a trecuta, tiér'a a indeplinitu exactu obligatiunile contractate in anii de mai inainte si s'a pusu pe cales unei temeinice organisari, este momentulu venitu de a ne opri cu creatiuni noue si a dá poporului timpulu neaparatu trebuintiosu pentru a se folosí de ceea ce a dobanditu. Mai tóte proiectele de legi, cari voru formá obiectulu desbateriloru d-vóstre in decursulu acestei sessiuni, suntu deja depuse pe biuroulu camerei.

Domniloru Deputati,

Prim'a cestiune de care veti avé a ve ocupá este bugetulu rectificativu pentru anulu viitoriu. Cum sciti, acestu bugetu a fostu votatu cu unu deficitu de 7 milióne, a carui acoperire prin noue resurse remanea a vi se propune de catra ministeru in acésta sessiune. Principal'a mesura inse, ce v'o propune guvernulu Meu, este o energica reductiune a cheltuieleloru in tóte ramurele administrative. Amanandu pentru mai tardiu unele imbunatatiri, restringundu tóte cheltuielile la strictulu necessaru si propunendu-ve, pentru ne insemnat'a suma ce mai remane, alte midiulóce, guvernulu este in positile a ve presentá bugetulu anului viitoriu echilibratu, fara a pune tierei sarcine nóue.

Acésta stare de lucruri o constatu si V'o anuntiu cu multiumire. Ea va contribuí a intarí creditulu statului in afara si a dá dreptate acelora, cari au sciutu a desprití desvoltarea economica a Romaniei de vicisitudinele financiarie ale altoru state, ce nu ne atingu intru nimicu.

Domniloru Senatori,

Domniloru Deputati,

Relatiunile nóstre cu statele straine suntu din cele mai satisfacutórie. Negotiari suntu pendinte pentru a regulá prin nóue conventiuni interessele comune si a stringe mai de aprópe legaturele ce ne unescu cu puterile garante.

Evenimentele ce se petrecu in cealalta parte a Dunarei nu potéamu de catu ale urmarí cu o vina atentiune. Multiumita positiunei nóstre favorabile, amu fostu pana acum in stare a continuá calea pacinicei reorganisari in launtru, care respunde asiá de multu la trebuintiele natiunei. Aceste trebuintie, deplin'a si liber'a desvoltare economica a tierei si inaintarea ei spre positiunea ce -i este indicata atatu prin insemnatatea territoriala, catu si prin crescundulu progressu alu poporului, voru fi si pentru viitoriu regulatorii politicei nóstre.

Tiér'a urmaresce cu interesu desbaterile d-vóstre, si Eu speru, ca si in acésta sessiune corpurile legiuitóre voru continuá in liniste si in armonia cu guvernulu Meu indeplinirea missiunei loru.

Dumnedieu se binecuvinteze lucrarile Domneivóstre.

CAROLU.

Presiedintele consiliului ministriloru, ministru de interne si ad interimu la affacerile straine, I. Catargi. Ministru de resbelu, generalu de divisie Ioanu Em. Florescu. Ministru justitiei Al. Lahovari. Ministru finantieloru, G. Grig. Cantacuzino. Ministru cultelioru si alu instructiunei publice, T. Maiorescu. Ministru agriculturei, comerciului si lucrariloru publice, Th. Rosetti.

Nr. 1802, 15 Novembre 1875 Bucuresci.

Dupa terminarea discursului, M. S. Domnitoriulu a parasitu sal'a, ér' corpurile legislative au processu la lucrarile loru.

— Intre Romani'a si Turci'a inca au intratu nesce relatiuni incordate. Turci'a tramise la Bucuresci pe Macridi, siefu de poste si telegrafe pentru incheiarea unei conventiuni a Romaniei cu Turci'a privitória la arangementulu postalu. Romanii pretindu, cá in conventiune se se puna numele tierei „Romani'a"; turculu incapatinatu nu vrú, decatu sub numirea „Principatele unite." Administratiunea romana n'a voitu se primésca acésta numire, si asia negotiarile s'au ruptu si d. Macridi s'a dusu pe unde a venitu, neterminandu affacerea. Deaci vedemu, ca si intre Romani'a si Turci'a dupa „L' Echo universel" s'a iritu incordare, care póte nasce si adversitati, pentru-ca Romani'a tiene tare si neindoplecabila la numele seu de „Romania," din momentulu intrunirei ambeloru principate. Acésta numire o recunósce si diplomati'a européna, o recunósce Franci'a, Engliter'a, Russi'a, Austro-Ungari'a in tóte comunicatiunile loru officiale; numai Turci'a se opune pentru a impune celoru ce nu i sufera impunerea. —

Conventiunea comerciale si de vama cu Romani'a s'a primitu in tóte sectiunile camerei din Budapest'a. S'a iritu si opositiune in favórea jidaniloru, care luandu de principiu egalitatea tuturoru claseloru de civi imputara reu Romaniei, ca eschibe pe jidani dela unele ramuri de industria, fiendu-ca in Romani'a vinderea tutunului e oprita tuturora strainiloru de ori-ce relege; intocma li s'au luatu dreptulu de a vinde prin comunele rurali vinu si beuturi spirituóse; si in fine israelitii si strainii si cei interni suntu eschisi cu totulu dela dreptulu de a-si castigá mosii tieranesci, si tocma aceste tiermuriri se sustienu si in conventiune; ei dicu, ca egalitatea de dreptu indata la trecerea granitiei in Romani'a nu e pentru toti asecurata, si acésta e pentru Austro-Ungari'a o umilire inaintea Romaniei. Opositiunea inse remase fora resultatulu incercatu. Nu pucina opositiune aratara si secuii prin petitiune si maghiarii prin diariale loru in contra primirei conventiunii din punctulu cerealieloru, cari aduse fora vama mai apasatória le potu scadé pretiurile productelora loru. Ei voru numai cá productele loru industriali se fia usiurate de vama la trecere in Romani'a.

Cu tóta opusetiunea conventiunea din partea sectiuniloru e primita si se va primí si de camera. Sciti inse, ca maghiarulu fora prospectu si fora vreo sciutia de a poté insiela nu pre primesce invoieli, unde depende lucrulu numai dela elu, intocma cá si greculu.

Turci'a se cufunda totu mai tare in noianulu urziei sale. Iasu, ca si Bulgari'a suspina sub varg'a incuisitiuniloru comissiunei eximisse spre a investigá rescularea de deunadi si 700 inteligenti crestini de tóta plass'a suntu expusi maltratarii; dér' apoi acumu si in Bosni'a se mesura insurgentii cu armat'a turca, fora cá acésta se fia invinsu. Apoi in Hertiegovin'a armat'a turcésca, dóue batallióne, impresurata de insurgenti la Goransko fù silita a se demite la capitulatiune cu insurgentii, cari inse numai fora conditiuni li o primira, la discretiunea invingatoriloru, cari primescu mereu ajutória.

In tóta Russi'a se facu colecte mereu si petutendeni cu celu mai mare zelu pentru crestinii slavi fratii loru de sub jugulu turcescu. Comitetulu slavu respectivu din Petropole compusu din persóne de mare influintia mai da si unu calendariu slavu la lumina cu tóte chartele sementiei slaviloru si a celoru din Turci'a, si se viade numai cu pretiulu de 5 copece pe la usile tuturoru besericeloru, dice „Pr. sil." Calendariulu dechiara, ca scopulu dorintieloru slave este unirea tuturoru slaviloru sub sceptrulu rusescu. Inca regimulu rusu n'a contradisu neci contramandatu estimodu de propaganda, din care se póte nasce una credentia collaterale crestinismului, ca totu ce e slavu pe pamentu trebue se fia sub sceptrulu rusescu. —

Montenegrulu -si redica arm'a. Una telegrama din capitalea Cettinje repórta, ca princ. Nichita a emisu catra voivodii lui una proclamatiune, ca pe 1-ma Decembre se se afle preparati de batalia. Montenegru trebue se puia pe petioru 11,400 fitiori subtu suprem'a commanda a principelui si siefulu Plamenats cá subcommandante. Va

mai pasi si Serbi'a asiá, apoi cu sprijinulu slavu insurgentii din Turci'a se voru emancipá si de sene relegandu pe turcu in Asi'a si fora meritulu diplomaticu.

— Despre tienut'a Angliei in casu'a Turciei se telegrafésa din Londr'a cu dat'a de 21 Novembre acestе:

„Observer" dice, ca in casu de ostilitate intre Turci'a si puterile Nordului, interesele Engliterii nu-i permitu a remané cá spectatória pasiva la lupta. Déca se va tramite Turciei unu ultimatum russescu séu altulu urmatu de o ocupatiune straina a Hertiegovinei, Engliter'a va tramite indata o flota la Constantinopoli spre a declará celoru dóue puteri, ca Engiter'a, cu tóta neutralitatea ce va pastrá in lupta, -si reserva dreptulu de a interveni spre a salvá interessele sale vitale cá putere maritima.

Bai'a-de-crisiu (comitatulu Zarandu) in Novembre 1875.

Onorabila Redactiune! Suntemu intr'o pasetiune, in catu peste pucinu tempu scie cerulu mai poté-va cineva citi pe cutare pagina a unui diariu romanu vr'o corespondintia din „Zarandu" cá comitatu, séu póte numai — raru — din cutare cercu, opidu, ori comuna a territoriului seu de adi. — Concéda-mi-se dér', cá pana ce acestu nume inca nu e stersu dintre numele altoru municipia, se-mi revocu inca odata in memoria ceva din urmele sale binefacatórie, modulu seu de administratiune, activitatea desvoltata si justiti'a esecutata de fostulu, cum si de presentulu tribunalu de pe territoriulu acestuia; si combinandu tóte aceste, se facu o mica deosebire intre resultatele loru, si ale celoru din unele comitate vecine; apoi acésta reminiscentia a mea se o sloptescu prin aceste semne mute si inaintea publicului cetitoriu. Deci la obiectu.

Zarandulu, — care in sfer'a s'a de activitate isca din tempii antici a servitu de asilu principieloru: „alu meu si alu teu"; „ce tie nu-ti place, altuia nu face" facia cu toti cari au cerutu intervenirea lui, acestu Zarandu dicu, — cá ori care altu municipiu, in decursulu decenieloru lungi si intre marginile autonomiei séle si pe lunga supravegherea guvernului, si-a conduss si administratu causele sale insu-si de sine, esecutandu concluselе si dispusatiunile sale, prin organele alese si incredinte de densulu. Dér' se vorbescu numai de unu timpu mai recente.

Suntu mai duoe decenia, de candu acestu comitatu mica fiindu norocosu a aré de conducatori nisce barbati destulu de maturi spre a conósce si recomendá comitatului de organe officióse individi in stare de a corespunde chiamarei loru, astfelu corpulu officialiloru s'a constituitu totu-deaun'a cu unu resultatu doritu.

Procederea in administratiune si in tóte affacerile in comitatu, a fostu in modu centralisticu asifelu, in catu nici unu casu evenitu séu o causa a cutarui locuitoriu u'a remasu necunoscuta si ne patrunsa in centru, adeca la cei din fruntea comitatului. De aci lasu se remana cá de o enigma impregiurarea, ca: óre acestu modu de procedere inscitu si de energi'a officialiloru, estensiunea mica a territoriului de comitatu, séu dóra ambele aceste au esoperatu, ca: adi totu individulu din comitatu avendu vr'o causa, vine de-a dreptulu in centru spre a-si cere cu tóta increderea consiliu in causa, incependu dela comitele supremu (Fispan)! Pucini vei afla in comitatu, cari se nu aiba cunoscintia de cate ori se intempla denumire de comite supremu nou, si in restimpu se nu cunósca pe fia-care din acestia in persóna. Ér' de pe budiele locuitoriloru din comitatele vecine, la tóta ocasionea se potu audí esprimerele, ca: diregatorii din Zarandu suntu blandi, mai buni, mai drepti, te poti intielege cu ei mai usioru si le mai place de poporu!"

Doritoriu de binele comunu alu comitatului, corpulu officialu plecandu cu astfelu de pasi spre scopu, i-a succesu a infiintiá in comitatu mai multe institutiuni purure salutarie pentru poporu, cum suntu: spitalulu comunu alu comitatului, gimnasiulu din Bradu si mai multe scoli elementari, la punerea fundamentului carora nu potu retacé adenc'a recunoscientia ce — intre altii — o merita venerandulu veteranu Amosu Francu, care a contribuitu cu tóte poterile si cu o nesuintia de feru pana la realisarea loru.

Nu mai cu pucinu zelu si energia si-a indeplinitu corpulu officialu missiunea sa pe terenulu judicialu; in catu poporulu Zaradanu in cause de justitia — cu pucin'a esceptiune a celoru criminale —, n'a suferitu nici macaru amenare. — Si fiindu justitii'a de natur'a, in catu: cu catu acea se esecuta si manifesta cu mai mare sanctitate si promptitudine, cu atatu causele sale diferite se sporescu, afara de acést'a — si esshisivu — la causele criminali contribuindu impregiurarea: ca fostulu fiscalu de comitatu — in interessulu loru si pe langa negligerea acteloru officióse — concedendu-se a portá si processe private, nu e mirare, déca cu ocasionea organisarei din 1872 procurorulu reg. denumitu Dr. Franciscu Sólyom-Fekete a prelustu unu numeru insemnatu de acte criminali nesuperate dela fostulu tribunalu. Totu cu ocasiunea organisarei din 1872 guvernulu a numeritu in persón'a presidelui denumitu G. Véghsó unu conducatoriu alu tribunalului de alci — cuiquae sum—, care din punctu de vedere alu lucrului si diligintiei, merita loculu ce-lu ocupa. Atatu acestu preside, catu si numitulu procuroru in adeveru si-a incordatu tóte poterile, incatu estu din urma denumindu-se de curundu pe preside la tribunalulu din Der'a, si-a predatu officiulu curatu si fara nici o restantia — din multele acte — successorelui seu; si tribunalulu din Der'a in adevera a cascigatu multu in agendele sale prin acestu preside de unu talentu profundu si o diligintia rara. — Ér' celu d'antaiu conduce si adi cu o patientia neinfranta pertractarea causeloru, cari pe langa o astfelu de promptitudine s'au totu sporitu, dandu tribunalului de alci mereu de lucru.

Dupa tóte aceste aruncandu adi o privire preste poporulu Zarandanu, urméza convingerea si adeverulu, ca multele beneficia si folóse spirituali, ce au remasu asupra acestuia in urm'a unoru astufelu de institutiuni, administratiune si manifestare de justitia, totu-deaun'a voru fi semtite. Aceste au midiulocitu ca la acestu poporu adi e familiarisatu conceptulu despre ce este justu si ecuitabilo, remanendu pacinicu, modestu, si lasandu-se unulu pe altulu a folosí fia-care alu seu neconturbatu. — Numai acestor'a e de a multiumí, ca poporulu a fostu scutitu de despoeri, jafuiri si maltratari prin organele, cu cari vinu in atingere nemidiulocita, cum suntu buna-óra notarii comunali.

(Va urmá.)

Gherl'a in 23 Novembre 1875.

(Multiamita publica). Semtiementulu de multiamita si recunoscientia este unulu din cele mai nobile si mai frumóse, ce le pastréza anim'a omenésca. —

Societatea literaria-besericésca „Alexi-Sincaiana" a tenerimei teologice din Gherl'a — a fostu totudeaun'a patrunsa de acestu adeveru! —

N'a intrelasatu neci-candu unu momentu pentru de a se aratá recunoscatória binefacutoriloru sei. —

Ea si cu acésta ocasiune e in placut'a pasetiune de a esprime intimele si caldurósele sale affecte de multiamita unui pré generosu, zelosu si cunoscutu amicu alu Museloru, — pré stimabilului domnu — Ioanu Marcianu, neobositului professoru dela gimnasiulu rom. gr. cat. din Naseudu, carele cu ocasiusea departarei sale din acestu postu, in Botosiani, totu in atare calitate, arú maranimositatea de a ni doná pre sém'a bibliotecei societatiei nóstre 41 opuri alese, constatatórie din 63 volumi, de cuprensu religiosu, filologicu si filosoficu, scrise parte in l. germana, parte in l. latina, parte in l. romana.

Asecuramu pre bunulu nostru donatoru si pre toti cei benemeritati facia de societatea nóstra juna, cumca analele ei li voru servá cu scumpetate pentru totu-deaun'a pretiuitele loru nume si cu acesta etern'a recunoscientia din partea membriloru ei!

Silviu Sohoro'a, presied. Andreiu Centea, not. coresp.

Noutati diverse.

— (Industri'a zacharului) dupa „l' Economiste Roumain" se intr'oduce in Romani'a. Princ. Bibescu, cas'a Cail Halot si Comp. din Bruxela si societatea financiaria din Bucuresci s'au intielesu definitivu pentru a redicá una fabrica de zacharu in tiéra; si prim'a fabrica va fi stabilita la Chitila lenga Bucuresci pe mosi'a familiei Bibescu sub numirea: Societatea romana de zacharu dela Chitila. Societatea financiaria ei da ajutoriu prin capitalurile ei; si ea progressóza intendiendu-si affacerile si marinduse pe di ce merge in in folosulu tierei.

— (Taxele postale) ce se voru percepe in Romani'a pentru corresponditiele cu Franci'a voru fi dela I-ma Ianuariu 1876: pentru o scrisóre simpla francata (25 grame) 25 bani; o scrisóre nefrancata 50 b.; tax'a de recomandare 30 b.; porto simplu (50 grame) imprimate séu probe, pe marfe 10 b.; cu francarea oblegatória 10 b.; tax'a recepisei de inapoiere 10 bani.

— (Jidani soldati). Datele cele mai prospete statistice ale Austro-Ungariei punu numerulu jidaniloru din tóta monarchi'a la 822,000. Ce vomu dice, déca in tóta armat'a se afla numai 2020 jidani, cea ce a surprinsu atatu pe autoritatile politice, catu si pe cele militari, si acumu face unu obiectu de examinare in ministeriulu comunu de resbelu.

In Bucerdea granósa

bunu de datu in arenda.

Din partea fondului de institutiune gr. cath. asia numitu alu PP-loru Basiliti din Blasiu, bunulu din Bucerdea granósa propriu acestui fondu se va dá in arenda pre calea licitatiunei publice, pre tempulu dela 1-a Ianuariu 1876 incependu, pre **6** ani decursivi, adeca pana in Decembre 31 1881.

Licitatiunea se va tiené in **Decembre 5 st. n. a. c.** la 11 óre a. m. in cancelari'a subscrisului Jurium-inspectoratu aici in curtea metropolitana. —

Doritorii de a licitá au se fia provediuti cu unu vadiu de 550 fl. v. a.

Oferte referitóre inca se voru primí, dér' in diu'a licitatiunei si numai pana la 11 óre a. m., cari trebue se fia subscrise inaintea aloru doi martori sciutori de scrisóre cu manu'a propria, se cuprenda dechiaratiunea oferitoriului, ca conditiunile de licitatiune le-a vediutu, le cunósce si le primesce, — se fia provediute cu vadiulu de 550 fl. v. a. in bani gat'a, si se fia sigilate; — ci promisiunile verbali pentru casu de promisiune asemenea voru aré preferentia. —

Conditiunile de licitatiune dela 25 a l. c. incependu se voru poté vedé in cancelari'a subscrisului Jurium-inspectoratu pana la licitatiune ori si candu. —

Blasiu 11 Novembre 1875. 3—3

Jurium-inspectoratulu Dominialoru archidiecesane.

Cursurile

la bursa in 30 Novembre 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 36	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 09½	„ „
Augsburg	—	—	106 „ —	„ „
Londonu	—	—	113 „ 50	„ „
Imprumutulu nationalu		—	73 „ 40	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „ 45	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ 75	„ „
„	„	temesiane	80 „ —	„ „
„	„	transilvane	79 „ 40	„ „
„	„	croato-slav.	84 „ 50	„ „
Actiunile bancei	—	—	924 „ —	„ „
„ creditului	—	—	198 „ 50	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.